СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 82. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 10 квітня 1933. VOL. XLI. No. 82. Jersey City, N. J., Monday, April 10, 1933. THREE CENTS.

РУЗВЕЛТ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ОБЕЗПЕЧЕННЯ БАНКОВИХ ДЕПОЗИТІВ

ВАШИНҐТОН. — Адміністрація вже виготовила проект закона про реформу банків. Проект цей домагається від конґресу закона про обовязкове обезпечення щадничих вкладок. Для цеї цілив має бути встановлений асекураційний фонд, який виноситиме суму $2,000,000,000. Той фонд ґарантуватиме депозиторам ненарушимість щадничих вкладок, вложених до тих банків, які належать до корпорації, котра розпоряджує тим асекураційним фондом.

Отсей проект є одним з трох засобів, якими нова адміністрація хоче ратувати людей від несовісно ведених фінансових інституцій. До цього змагає теж контроля над біржевими спекуляціями й продажею шерів ріжних промислових підприємств.

Банки будуть узяті під особливу контролю. Не буде можна їм творити філії для спекулятивних цілей, позичати грошей своїм урядовцям і т. п.

ЗАМАЛО ДОБРОГО ПИВА.

НЮ ЙОРК. — Не тільки в Ню Йорку, але й по інших більших містах Америки не стане на днях доброго пива. В перших 24 годинах сконсумовано в тих стейтах, де дозволено продажу 3.2% пива, яких 1,500,000 бочілок. Навіть у Сейнт Луїс, місті броварників, не стало нового пива.

Кажуть, що треба буде ждати яких два місяці, заки наброблять стільки пива, що буде подостатком для всіх.

НАЗАГАЛ НЕ БУЛО ПИЯТИКИ.

НЮ ЙОРК. — Приклонники прогибіції стурбовані. Виявилося, що по 13 роках прогибіції люди взялися до пива з умірковуванням. А методисько-епископальні проповідники заповідали, що як тільки дозволить ліпше пиво, то настане пекло в Америці, бо будемо свідками страшних пияцьких оргій. Та того всього ніде не видно.

РУЗВЕЛТ ВІДОСЛАВ ПИВО.

ВАШИНҐТОН. — Броварники наслали президентови Рузвелтови багато кейсів (скринок) нового пива, але все воно не осталося в Білім Домі, а зістало відослане до Краєвого Пресового Клюбу.

СУДДЯ ПРО ТИХ, ЩО ПРОДАЮТЬ ПИВО.

НЮ ЙОРК. — Федеральний суддя, Роберт Інч, заявив, що він дивився крізь пальці на тих робітників, котрі працювали по спікизах і продавали пиво. Та тепер того не буде, якщо ті робітники продаватимуть крім дозволеного ліпшого пива ще й гарячі напитки. За те вони будуть тепер строго карані, бо можуть тепер мати джаб і без нарушування обовязуючих законів.

НОВИЙ ҐОВЕРНОР ФИЛИПИН.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт назначив ґовернором Филипин Френка Морфія, мейора міста Дітройту.

РОЗСЛІДЖУВАТИМУТЬ ГОСПОДАРКУ ФІЛЬМОВИХ КОРПОРАЦІЙ.

ВАШИНҐТОН. — „Гавз Коміті он Рулс" згодився на те, щоби зарядити слідство над господаркою, банкротцтвами і платнями директорів, акторів і т. п. ріжних фільмових підприємств в Америці.

ЗАПРОШУЮТЬ УСІХ КРІМ СОВІТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Американський уряд запрошує 9 держав на наради до Вашинґтону, щоби порозумітися щодо міжнародньої економічної конференції й світового роззброєння. Не запрошено тільки совітів.

ДОЗВІЛ ГРАТИ НА КІНСЬКИХ ПЕРЕГОНАХ.

ОЛБАНІ. — В асемблі перейшов 117 голосами проти 17 законопроект, який дозволяє на отверту гру в коні на кінських перегонових площах. У той спосіб хочуть дістати титулом оподаткування цеї гри для каси стейту $500,000.

ПЕРШИЙ КОНСТРУКТИВНИЙ ПРОЄКТ.

ВАШИНҐТОН. — Вилєм Ґрін, президент Федерації Праці, твердить, що ухвалений у сенаті проєкт заведення 30-годинного тижня праці являється першим конструктивним проєктом, який принесе дійсну пільгу безробітним.

РУЗВЕЛТ ПРОТИ ІНФЛЯЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Зарядження президента, щоби звертати банкам золото, толкують собі многі тим, що вартість золота буде піднесена, бо в Америці йде до інфляції. А урядові круги запевняють, що президент Рузвелт є проти інфляції й проти дальшого друкування грошей, а є за пощирення публичної розбудови на великі розміри. Така розбудова, а не інфляція, розвяже проблему економічної кризи.

ТОВАРИСЬКИЙ БОЙКОТ ПРОФ. ЯКУБСЬКОГО.

Професори математичного виділу познанського університету обмірковували справу товариського бойкоту супроти особи проф. Якубського. Як опікун студентського „леґіону молодих", він підчас недавної бучі спровадив поліцію до університету. Всі професори осудили гостро Якубського за вчинок, нечуваний в історії університету. Справою занявся теж сенат і рішив припинити проф. Якубського в правах куратора „леґіону молодих". Як відомо, проф. Якубський відограв визначну ролю при польській обороні Львова в листопаді 1918 р.

ЗАГАДОЧНА СПРАВА.

Перед двома тижнями повідомлено, як пишуть деякі польські ґазети, комісаріят поліції, що на поді дому при вул. Шептицьких 1 А у Львові знаходиться скриня з ручними ґранатами. Поліція перевела негайно ревізію й знайшла між іншим кілька кільограмів вибухових матеріялів, 4 ручні ґранати, кілька револьверів і більшу скількість набоїв. В окремому переділі знайдено купу шкільних книжок і зшитків з підписами кількох учениць державної утраквістичної гімназії, кілька чисел „Сурми", „Юнака" і т. п. Стрих належав до вдови по священику, Ользі Яцишин, 71-літньої старушки, що держить на станції українську шкільну молодь. Поліція ствердила, що в останньому часі мешкали там Івана Михайлівна, учениця III. р. вчительської семинарії і студенти політехніки Степан Казанівський і Юрій Чекалюк. Усіх арештовано та відставлено до слідчої вязниці в Бриґідках. Арештовано теж Степана Іванчука, адвокатського аплікаита зі Збаража.

У звязку з тими арештуваннями краківський „Іл. Курєр Цодзенни" повідомляє, що арештована учениця Михайлівна стояла у звязках з кружком ОУН, що управляє культ студента Любовича, який згинув з приводу нападу на листоноса Кохановського. Наслідком того арештовано ще учениці Ольгу Цимбалісту, Ольгу Сороківну, Марію Степків, Марію Семків, Катерину Ридан і Ольгу Загайкевич. Усіх відставлено до слідчої вязниці.

СПРАВЕДЛИВІСТЬ ПОЛЬСЬКИХ СУДІВ.

В латинське свято (Анни Зачаття) робив Юрій Вітовський з Медухи (коло Галича) в своїй кузні. Постерунковий Кочинський записав його і подав до суду. А галицький суд визначив розправу на 15. II., у ґреко-кат. Стрітення, не визнаючи ґреко-кат. свят!

ЖІНКА В ЗЕРКАЛІ 600-ЛІТНЬОЇ МОДИ.

У Відні відчинили ретроспективну виставу жіночої моди, яка обіймає шість віків і творить неначе історичну панораму. На стінах порозвішувано старі образи, дереворити, портрети й т. д. Самособою, що вистава має величезний успіх і ценаче то потверджує приповідку: „нема нічого нового під сонцем". Сучасніщні „наші танки" дуже схожі на танки грецьких гетер, а танцюючa Сальомея є подібна до неодної „ґерльси".

ЗАКІНЧЕННЯ ПРАЦЬ НАД РОЗКОПКАМИ ГЕРКУЛЯНУМ.

По шістьох роках закінчено праці над розкопками Геркулянум. Зібрано величезний матеріял. Це римське місто мало вид чотирокутника. Кожна вулички мала власні водотяги, каналізацію та керниці. Знайдено багато старинних ваз, фресків та статуй.

ШКІЛЬНИЙ ПЛЕБІСЦИТ ЗА ПОЛЬСЬКУ ШКОЛУ.

Польський ксьондз з Волощі, пов. Самбір, упросив латинки селянки з Волощі, як матері дітей у шкільнім віці, котрі мають жиючих ще мужів гр.-кат. Українців, щоби підписали деклярації за польську викладову мову в школі у Волощі, хоч вони не є опікунками своїх дітей. Коли про це довідалися їх чоловіки і висказали своє невдоволення, то ці жінки внесли до інспектора шкільного в Самборі збірну заяву, що відкликають повищі свої деклярації, бо не були і не є опікунками своїх дітей, поданих у декляраціях, і не бажають навчання у польській мові, а нарешті, що батьки дітей уже заявилися за навчання в українській мові. Начальник громади ствердив вірodостойність підписів жінок на відкличних заявах.

БЮТЬ ШИБИ.

В селі Татарах, пов. Самбір, невідомі справці вибили вікна в місцевого війта, „русіна" Савчина Михайла, і його заступника, Савчина Яця. В Савчина Михайла спав навіть тоді постерунковий. В Самборі вже два рази невідомі справники вибили шиби в директора української ґімназії і семинарії, д-ра Скорика і проф. Кінасевича, і раз в о. Колинського.

БІДА З ТАБЛИЦЯМИ.

Таблиці польських корпорантів на політехніці в Данцїґу стало пропадають. Польська молодь підозріває, що Німці стягають ці таблиці. Польські студенти відбули недавно в цій справі віче, на якому ухвалили резолюції, осуджуючи поступок німецької молоді. Резолюція говорить, що коли не вдасться вдержати польських таблиць, то польські студенти жадатимуть усунення таблиць „з ґодлами" німецьких товариств. Тут мимоволі пригадується історія, як то зникали таблиці українських товариств у львівських високих школах. Хто знає, чи данціґські студенти не взяли собі звідси прикладу?

КОНЦЕРТ У ЛЮВЕНІ.

Українське студенство в Лювені улаштувало 11. лютого вечір українських пісень і танців. У склад багатої програми входили між іншим оригінальні композиції Демуцького, Леонтовича і Нижанківського. Хорами проводив студент Р. Степаняк.

НІМЕЦЬКИЙ ЧАСОПИС ПРО ГЕТЬМАНА МАЗЕПУ.

В 49. ч. „Позенер Тагеблят" з ц. р. помістив п. Іван Баньовєгу й вичерпуючу статю про гетьмана Івана Мазепу. Стаття переповідає коротко життя й ідеали Великого Гетьмана та репресії Москви і цьогорічні свята з нагоди ювилею.

НІМЕЦЬКІ ГАРМАТИ СПРЯМОВАНІ НА ПАРИЖ.

Величезну сензацію в Парижі викликала стаття провідника французьких роялістів, Л. Доде, поміщена на сторінках „Аксіон Франсе". Доде твердить, що Німці вибудували в Шварцвальді величезні бетонові сховки для далекострільних гармат. Конструкція цих гармат є великою тайною й колиб вибухла війна, німецькі стрільна засипали би Париж.

Зі статті Доде довідуємося, що розвідці західних держав удалось означити місце сховку далекострільних гармат.

Рівночасно пише Доде, що тисячі німецьких старшин бувшої цісарської армії отримали вже мобілізаційні картки зі службовим придiлом.

ШОВ ГЛУЗУЄ...

Японська телеґрафічна аґенція Ренґо подала до відома інтерв'ю Бернарда Шова з японським міністром війни, ген. Аракі. Розмова тревала більше як дві години і мала забавні моменти. Шов сказав, що колиб не те, що вже передше задиспонував своїм часом, остався б у Японії, поки китайські війська не займуть Токіо. Ген. Аракі просив Шова остатися в Токіо бодай до найблизшого землетрусу та зазначив, що японський нарід вихований у твердій школі підземних потрясень. Далі Шов сказав, що бачить деяку аналоґію в рисах характеру Сталіна й Аракія та додав, що колиб Аракі проживав у СРСР три місяці, став би знаменитим комуністом. Англійський письменик висловив думку, що японська армія заправляється на комуністичний зразок. Міністр війни ствердив, що Бернард Шов помиляється, бо те, що він уважає комунізмом, це корінний японський національний дух.

НИЩАТЬ ГРАНИЧНІ СТОВПИ МІЖ НІМЕЧЧИНОЮ І АВСТРІЄЮ.

З Інсбруку повідомляють, що невислідженi досі справці усунули в кількох місцях надграничні австрійсько-німецькі стовпи. Рівночасне усунення цих стовпів у кількох місцях вказує, що тут іде про плянову акцію.

САМОГУБСТВО З НУЖДИ.

На полях громади Угорники, пов. Станиславів, знайшли трупа молодої жінки з ознаками отроєння. Знайдені при ній три листи свідчили, що це Анна Долинська, донька радника Долинського зі Львова. Із змісту листів видно, що Долинська відобрала собі життя, не маючи з чого жити.

ЩЕ ОДИН ПРЕДМЕТ НАВЧАННЯ.

Югославянська скупщина одержала повний статут малої антанти та ухвалила вислати привітні телеграми до президентів чехословацького да румунського парляменту. Ухвалено теж зорганізувати в середніх школах лекції про малу антанту.

Цікаво, як виглядатиме лекція про... хабарництво в Румунії.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" ЗАКЛИКАЄ „ВДАРИТИ" ПО УКРАЇНСЬКИХ КОМУНІСТАХ

ҐАЗЕТА ОБВИНУВАЧУЄ УКРАЇНСЬКИХ КОМУНІСТІВ У НЕРОБСТВІ ТА САБОТАЖІ.

МОСКВА (СССР). — Орґан Центрального Комітету Комуністичної Партії в Москві, „Правда", виступив у великій передовиці з нападом на українських комуністів та на українські партійні й державні органи за невдачі на посівному фронті. Ґазета каже, що вони виявили опортунізм, недбальство й т. п., коли відмовилися знайти насіння для посівів у своїх колхозах та в ріжних „кулаків", сподіваючися, що держава дасть насіння зі своїх складів. Крім того перед початком посівної кампанії не були направлені всі трактори й більше ніж четверта частина їх стояла ще без найменшої направи.

„Правда" вбачає в діяльности українських комуністичних партійних орґанів та в діяльности місцевих органів влади свідоме ухилення від виконання державних плянів посівної кампанії. Разом з тим вони цілковито припинили боротьбу з тими елементами, які „Правда" називає „кулаками", „злодіями", „жуликами", шкідниками й т. п., котрі руйнують колективні господарства. Тому ґазета закликає владу „вдарити міцно" по ріжних опортуністах, що засіли в комуністичних партійних органах на Україні та в органах місцевої влади.

ВЖЕ НЕ ДОВІРЯЮТЬ І НЕЗАМОЖНИМ КОМІТЕТАМ.

ХАРКІВ (Україна). — Центральний Комітет Комуністичної Партії на Україні постановив розвязати всі комітети незаможників на Україні. Цю постанову партія пояснила тим, що більшість незаможних селян тепер знаходиться в колективах, а незаможницькі господарства вже знищені так, що нема потреби існування комітетів незаможників.

Як відомо, подібні комітети в Московщині були знищені ще в 1919 році, де скорше ніж на Україні справилися з заможницькими господарствами. Тепер незаможне селянство також обезправнюють у його життю, як обезправнені всі „заможники".

ЕПИСКОП ХОМИШИН ДАЛІ ПИШЕ ПАСТИРСЬКІ ЛИСТИ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Зі Станиславова доносять, що епископ Хомишин виготовив новий пастирський лист, який священство станиславівської дієцезії має відчитати з амвонів ще перед Великодними Святами. Перша частина листа виступає проти сектантства, а друга частина проти „шкідливости вибуялого націоналізму".

Недавно вийшла з друку книжка епископа Хомашина, „Українська проблєма", яка має появитися також у перекладі на польську мову. Це зроблять Поляки, які вважають книжку епископа Хомишина дуже поважною й потрібною для скріплення польської державности на українських землях.

ЖОРСТОКИЙ ТЕРОР У НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН (Німеччина).—Гітлер усе далі поглиблює переслідування й терор проти своїх політичних противників. У цілій Німеччині улаштовано багато концентраційних таборів, куди звозять ріжних політичних противників гітлеризму. Всі вязниці вже давно переповнені вязнями. Тепер під концентраційні табори забрано майже всі бараки, що були вживані німецькою армією підчас Великої Війни. Кілька тисяч політичних діячів, професіоналістів, письменників, журналістів, учених, професорів, промисловців, торговців і т. д. опинилися за колючими дротами в таборах та за ґратами у вязницях.

Більшість з них „ізольовано для їх власної безпеки", як пояснює влада. Гітлерівські боївки виконують самочинні арешти й розстріли „підчас спроби втекти", або тому, що „підчас арешту застріленний виявив узброєний спротив" — такі й їм подібні причини самочинних розстрілів. В Берліні та в інших місцевостях багато Жидів професіоналістів, як адвокати, судді, лікарі і т. п., яких звільнено з посад та яким заборонено практики, поповнюють самогубство. Систематичне переслідування Жидів ширится все більше. Дійшло то того, що Гітлер домагається, щоб Німці негайно розводилися з жінками, коли вони Жидівки. Хто цього не зробить, того будуть переслідувати такeмо, як переслідують Жидів.

Гітлер виступив тепер з проектом знищення федерації німецьких держав. До кождої окремої держави канцлер призначить губернатора, який від себе буде призначати місцевий уряд. Автономія окремих держав буде знесена.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТВЕРДИЙ ГОРІХ.

Кажуть, що „медові місяці" Рузвелта як президента вже скінчилися. Значить, усі ті клопоти, з якими президент досі стрічався, були нічим, а навіть „медовими місяцями" супроти тих справ, які йому треба розвязати. А до них належить у першу чергу проблема допомоги фармерам.

Отся фармерська справа це дійсний „камінь преткновення". Особливо, коли застановитися над тим, як президент думає ту проблему розвязувати. Що з тою розвязкою не добре, це видно найкраще по тім, що не було досі одної статті в часописах, ні одного урядового вияснення, з якого можна би собі виробити точне і ясне поняття про те, що саме уряд проєктує. Ще найясніше стоїть справа з видачею державних бондів на суму $2,000,000,000, які то бонди будуть ужиті на викупно фармерських морґеджів, зглядно на зменшення довгів і процентів. Та і з цього великої користи для фармерів не буде. Треба відважитися зредукувати фармерські довги, тоді допера можна уздоровити задовжений фармерський стан. А так видача фармерських бондів може тільки причинитися до інфляції, себто збільшити надії на економічне загальне поліпшення у тих, що вірять у користи інфляції.

Головний проєкт допомоги фармерам хоче ратувати фармерів тим, щоби змусити їх менше обробляти землі. За те, що будуть менше продукувати, вони ще будуть винагороджені з боку держави. А гроші, потрібні на такі винагороди, будуть стягнені дорогою податків також з тих, що жиють у крайній нужді. Іншими словами, 15,000,000 безробітних і голодуючих будуть теж ратувати своїх товаришів, котрі настільки стоять ліпше від міських робітників, що мають дах над головою і хоч дещо їсти.

Що це не є ніякою розвязкою фармерської проблеми, це річ очевидна. Це є тільки хвилева зарада, і то дуже сумнівної вартости. Бо якаж це суспільна розвязка, коли радиться комусь менше продукувати, коли інші не доїдають, коли маси зужили би все випродукуване, якби тільки мали гроші, чи там працю, яка далаб їм засоби купувати те, чого вони потребують?

Президент Рузвелт мабуть самий є свідомий тих недостач. І тому він зазначив уже давно, що його програма допомоги фармерам є тільки дослідом. Коби тільки той дослід не тревав задовго!

К. П.

„ТРЕТЄ ЦІСАРСТВО" В НІМЕЧЧИНІ

Відкриття нового німецького парляменту в Потсдамі, над могилою пруських королів та цісарів, мало бути знаком відродження цісарства. Провідник німецької національ-соціялістичної партії, Адольф Гітлер ставив собі вже віддавна завдання створити в Німеччині „третє цісарство": перше було „святе римське цісарство германської нації", друге — німецьке цісарство, створене після французької війни 1870 року. Можна було сподіватися, що Гінденбурґ та Гітлер проголосять на першім засіданні парляменту цісарство в Німеччині. Але так не сталось. І це не так з огляду на міжнародні відносини, як з причин внутрішніх. Адже довелось би відновляти права не тільки пруських Гогенцолернів, але і князів старої Німеччини — баварських, саксонських і ін. Таких позбавлених трону династій у Німеччині є аж 23! Чисте "l'embarras des richesses" (перешкода від багацтв), як кажуть Французи... Гітлер у своїй промові в парляменті сказав, що в теперішніх обставинах справа відновлення монархічного режиму в Німеччині не йде в рахубу. Може статися, що німецькі націонал-соціялісти так і залишать питання реставрації монархів відкритим, нерозвязаним. Ще одну королівську родину моглаб Німеччина удержувати, але двацять династий нараз — це булаб задорога забава.

Для нас має більший інтерес перша промова Гітлера в парляменті з другого боку. Коли починала рости його партія, що мала в 1919 р. всього 7 членів, то німецькі націонал-соціялісти не жалували красних слів і щедрих обіцянок для німецького люду. Їх кличі мало чим ріжнилися від кличів комуністичної партії. Гітлер умів з неменшою ненавистю говорити про „пишних баронів", про „ненаситних буржуїв", як і комуністичні провідники. Ще в літі 1932 року націонал-соціялісти й комуністи влаштовували спільними силами страйки проти кабінету „баронів" на чолі з фон Папеном. „Було колись, не вернеться"...

Тепер Гітлер показав ясно, який його „національний соціялізм". Він висловився навіть проти вмішування державної влади в промислову діяльність. Гітлер має на меті „найсильнішу піддержку приватного почину через визнання власности". Для маси німецького середнього стану, зруйнованого крізою й великим капіталом, це проголошення „фірера" має лише **теоретичне** значіння, бо за цей час свою власність втратили сотки тисяч раніше самостійних селян ремісників, купців і інших. Для „капіталів" індустрії та для фінансового капіталу ця заява Гітлера має реальне, **практичне** значіння. Маґнати німецького капіталу можуть тепер спокійно спати, бо їхній власности ніщо не загрожує. Комуністів, які хотілиб завести державний капіталізм на взірець Радянського Союза, Гітлер не пустив до парляменту. На слова соціял-демократичного провідника Велься, який сказав у парляменті, що тепер прийшов час Гітлерови показати, як він розуміє соціялізм, Гітлер тільки зґірдливо здвигав плечима.

В українській та в чужинній пресі доводиться читати, що, мовляв, Гітлер — „великий українофіл" і що він допоможе збудувати самостійну Україну. В „Ділі" не так давно писалося, що Гітлер мабуть відсунеться від традиційної німецько-радянської приязні, бо він же он-як ненавидить большевиків. Але всі ці сподівання — **це фантастичні мрії"**. В першій же промові в новім парляменті Гітлер проголосив:

„Щодо радянського уряду, то влада німецької держави хоче, йти **шляхом приязні** корисної для обох країн. Боротьба проти комунізму в Німеччині — це наша **внутрішня справа"**.

Зі становища німецьких інтересів булоб нерозумно розривати звязки з Росією, особливо тепер, коли до Москви залицяються Франція, Польща та їх союзники. Закордонна політика держав — це річ стабільна, постійна; вона майже не зміняється від зміни режиму. Відомий французький політик, кардинал Рішеліе, в 17 столітті давив протестантів у Франції, але одночасно в Німеччині підпирав протестантів проти католиків. Що Гітлер не може й не хоче зміняти москвофільської орієнтації Німеччини, бачимо з одного дуже знаменного факту. Саме тепер, у перших днях діяльности уряду Гітлера, німецький уряд дав запоруку на велику суму — 100 мільйонів марок — „для радянських замовлень у Німеччині, переданих німецькій фірмі „Іфаґо". („Фосіше Цайтунг", 24. березня).

Очевидно Гітлерове „третє цісарство" йде тими стежками, які протоптали ще дипломати „другого цісарства" з часів кайзера Вільгельма II. та шляхами пізніших републиканських міністрів — Ратенава, Штреземана й інших.

Ґазета „Берлінер Таґеблят" зазначує з приводу промови Гітлера в парляменті: „Закордонні відносини мали й мають на увазі **російську державу** й ці відносини між обома державами мусять бути цінними також для Москви" (24 березня 1933 р.). Ця ґазета наводить приклад **Італії**, яка, не вважаючи на ріжницю політичних режимів, уміє піддержувати приязні відносини з большевицькою владою в СРСР.

Ці факти всім Українцям треба добре памятати, щоб не впасти в ілюзії, що нас, мовляв, хтось „визволить". Наша надія на визволення лежить у нашім власнім народі. Ніякі чужі „цісарства" нас не визволять, коли ми самі не будемо розбиті й розторощені й зневірені у власні сили своєї нації.

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА

Як користати з добродійств реформи.

Багато членів, не розуміючи справи, прислали свої старі грамоти з домаганням позички або безплатного продовження. Якби це було можливе на стару грамоту дістати позичку, або безплатне продовження, то ми були би ніякої реформи не робили. Та саме тому, що на стару грамоту такої помочі дістати не можна, ми ухвалили реформу й виміняємо старі грамоти на нові.

Отже хто хоче з реформи користати, то мусить передовсім стару грамоту виміняти на нову, і щойно отримавши нову грамоту, користати з привілеїв, поданих табелями у нових грамотах. Не стару, але нову грамоту можна обдовжити. Не на стару, але на нову грамоту можна дістати право на безплатне продовження чи то в формі „пейд оп", чи в формі „екстендед іншуренс".

Присилаючи старі грамоти до виміни, треба прислати рівночасно аплікацію, в якій говориться, що член такої виміни жадає. Присилаючи нову грамоту до обдовження, треба рівночасно прислати аплікацію за позичку. Присилаючи окремо грамоти, а окремо аплікації, твориться замішання і проволоку, або й причину до помилок.

Хто хоче користати з реформи, хай передовсім виміняє стару грамоту на нову, хай пришле аплікацію за виміну й стару грамоту разом.

Реформа дає власникам нових грамот троякі привілеї в разі неможливости плачення вкладок, а це: зворот у готівці, продовження без вкладок аж до смерти на меншу суму, або на повну суму тільки на означений час. Зараз по виміні ті привілеї є лиш одною половиною цього, що реформа признає по році членства в новім роді. Це значить, що ті привілеї за рік після виміни будуть два рази більші ніж при виміні. Значиться, що хто видержить у новім роді цілий рік, буде міг дістати, чи позичити, два рази більшу суму готівкою, або два рази довший реченець безплатного продовження. Ще іншими словами це **значить**, що хто, виміняючи стару грамоту на нову, зараз виміняв би і нову грамоту на те, що за неї зараз може дістати, а що становить лиш половину з того, що міг би дістати за рік, то він сам себе скривдить, бо втратить право до другої половини.

Тому то радимо всім з тої части привілеїв, які реформа признає зараз при виміні, не користати інакше як лиш так, щоби помогти собі вдержати правосильність свого членства на протяг першого цілого року. А це значить, не брати готівки ані продовження, а лиш затягнути позичку на оплату однорічної вкладки. Це значить, стати членом нового роду, оплачуючи нові вкладки тільки з обдовженням на суму, яка може бути потім сплачена, або в остаточнім разі з посмертної виплати відтягнена. Власники нових грамот, котрих резерва на це дозволяє, можуть затягнути такий довг, щоб оплатити вкладку на цілий рік, а крім цього рівнати довг у році.

Найновіші державні асекураційні закони, видані вже тепер під час банкової реформи теперішньою адміністрацією, забороняють асекураційним підприємствам видавати більше як $100 на одну полісу-грамоту, поручаючи уділяти позички лише в такій сумі, якої потрібно на вдержання правосильности поліси-грамоти на протяг одного року. А це означає: не більше, як потрібно на вирівнання залеглих вкладок і на заплачення вкладок на цілий рік наперед, наскільки на це резерва члена вистарчає.

Багато членів з відповідною резервою, яка вистарчилаб їм на оплачування „нового роду позичкою, замісць по позичку, зголошуються по „екстендед іншуренс", себто безплатне продовження. Це значить, що вони справи як слід не розуміють. Хто перестає вкладки платити й бере безплатне продовження з означеним реченцем, той мусить бути приготований на це, що з тим реченцем скінчиться його обезпечення. А це справа небезпечна, бо той реченець може скінчитися перед смертю, і при смерти не булоб обезпечення. Таке продовження повинен брати лише той, хто певно знає, що він до того реченця пережити не може. Таке продовження остаточно мусять брати ті члени, котрі ані старого ані нового роду не годні дальше оплачувати, а резерви не мають такої, щоби могли стільки позичити, щоби за цілий рік вкладку заплатити. Всім тим членам, котрих резерва вистарчає на позичку, пропонуємо позичкою новий рід продовжувати, замісць брати „екстенденд", себто безплатне продовження.

Просимо звернути увагу, що хоч у овім роді є троякі привілеї щодо вартісних зворотів, то ми той рід обезпечення передовсім і тільки тому приняли, що в нім можна вдержатися затягненням позички. Безплатне продовження є добре лиш тим, що відпадаючий член всеж не відходить зовсім без нічого, а з продовженням. Але це продовження в означеним реченці скінчиться. Просимо звернути увагу, що ця реформа звернена на те, щоби членам помогти вдержатися в обезпеченню аж до смерти, хоч тепер брак грошей, отже позичкою; а не на те, щоби члени тепер відходили без плачу й нарікань, бо з безплатним продовженням, тай були наражені на те, що пізніше це обезпечення скінчиться, і то може перед смертю.

І тому ще раз кличемо: оплачуйте новий рід, а зі зворотів користайте аж тоді, коли будете мусіли. Однак безплатне продовження (екстендед іншуренс) уважайте не чим іншим тільки останньою дошкою ратунку. Беріть те продовження тільки тоді, коли інші привілеї не вистарчають, коли позичкою вдержатись не можна. Та не забувайте, що по році зможете більше користати. Хто задовжиться і буде платити вкладки цілий рік, той по році зможе другий раз позичити, і дальше оплачувати, і бути вповні обезпеченим. Але хто тепер перестане вкладки платити і возьме безплатне продовження, той по році вже більше нічого не зможе дістати, бо він у тім році вкладок не платив. Його право до продовження лишиться таким, як його взяв тоді, коли переставав вкладки платити.

Новий рід є добрий і справедливий. Він більшости членам поможе вдержатися в обезпеченню без огляду на трудність плачення вкладок тай без огляду на те, що вкладки більші. Однак з нього скористає той, хто довше його буде оплачувати, а менше скористає той, хто скорше перестане його оплачувати. Старайтеся його оплачувати, хочби треба було обдовжити його позичкою.

Е. Кайзерлінґ.

САЛДАТКА ХРИСТЯ

Раз у суботу пополудні стояла Христя перед коршмою та ждала на сани, якими мали приїхати з міста відпущені вояки. Був мороз. Сонце заходило червоно на тлі ясного неба. Всі жінки зі села зібралися перед коршмою. Пообвивали руки у запаски, морщили носи та глядили на дорогу. Приїхали чоловіки! Вимахували шапками та викрикали:

— А що? Ти тут така, як і була! Жиеш — озвався Тома, як станув перед Христею.

Христя зачервонілася. Майже забула, що Тома такий великий. Дуже збентежилася.

— Чомуж я не мала би жити — відповіла жартівливо, одначе сльози покотилися їй з очей. Погладила Тому по рукаві. — Ходи, обід готовий.

— Обід, га-га! — Тома сміявся. — Хоче мене підгодувати, бо я захудий для неї.

І пішли до дому. Тома попереду, Христина за ним.

Світлиця була прибрана. Стіл накритий білою скатертю. Горіли дві лоєві свічки. Долівка посипана була чатинням. Мати стояла біля печі й мішала щось у ринці.

— Ну й щож, мамо, жиемо? Старі кости держаться ще купи! — озвався Тома.

— От так — відповіла мати. — Добре, що ти вернувся.

Тома сів при столі та забрався до вепровини. Їв помало й уважно, довго пережовував кожен шматок, глядів на Христю та говорив із повним ротом:

— Господиня, господиня Дундуру.

Христина сиділа напроти із заложеними руками. „Самособою, який гарний може бути хлоп" — прийшло їй на думку. Правда, лице мав таке смагляве, що вуси здавалися білі, одначе руки, шия! То добре, коли мущина сильний. Тома заспокоїв уже перший голод. Погладив вуси та розсівся на кріслі.

— А тепер говори як там із процесом — сказав.

На Христинім лиці зявився неспокій, коли стала розповідати всі мудрі речі, що їх говорив їх адвокат, і те, що вона робила. Хутірець був уже начеб її. Тома слухав мовчки й пильно.

— Скільки то розуму в такій жіночці...

Це заохотило Христину ще більше. З темного кута хати почувся тихий плач. Христя, що оповідала з таким запалом, піднеслася машинально, дійшла до колиски, розіпняла корсетку, взяла дитину та дала їй груди. Піднесла трохи голос, щоби її було чути. Нараз у полові речення затихла. Мати тихесенько вийшла з хати. „Ну, тепер зачнеться", подумала Христина. Тома вже підходив помало, голову витягнув уперед, начеб хотів щось ухопити. Мерщій поклала дитину у колиску та загородила йому дорогу. Побліддла дуже, висунула долішню губу, а її круглі очі отворилися широко. Виглядала наче переляхана звірина. Руки дрижали їй, тому зложила їх на животі й ждала. Тепер станеться щось, що мусить статися.

— А це що? — Тома говорив тихо, начеб його хтось душив.

— Щож має бути?

— Відкіля.. відкіля ця дитина?

— Та так, дитина. Відкіляж має бути?

Сказала це понуро й твердо, та нараз підвела пястуки до очей та стала плакати голосно, наче дитина, приловлена на збитках.

— То ти така... така! — засичав Тома. Схопив її за руку та виволік насеред хати. — Чоловіка зраджувати, так? Суко — суко! Вбю тебе й того байструка!

Бив Христю немилосердно. Стогнала, боронилася. „Пястук, наче залізний — думала. Одначе сила в нього! Боже, він убє мене!" Воно боліло, а всеж, всеж — було в тому щось, наче заспокоєння, наче радість. Відчувала, що має чоловіка. Тома ледви віддихав. Кляв, відштовхував жінку від себе. Христя лежала мовчки на долівці. Тіло пашіло їй. Зиркнула на Тому. Чи вже його минуло? Майже воліла би, щоби ще бив, ніж щоби так сидів і не дбав про неї. Тома сидів задуманий, голову підпер на руку. Христина ледви підвелася, сіла на лавці біля печі, розтирала болючі місця й нишком плакала: „Бідний він", думала собі при цьому.

Свічки майже висвітилися. Мали довгі чорні гноти. Дрібний твердий сніг вдаряв об шиби. За припічком цвіріньках сверщок: „Що він тепер зробить? Чи буде ще нині бити мене?", думала Христя. Тома випив чарку горівки, позіхнув і взявся роззувати. Христя встала та здіймила з нього чоботи. Потім Тома роздягнувся та поклався. Ліжко заскрипіло, начеб мало заломитися. Христя усміхнулася. „Самособою, він такий тяжкий". Загасила свічки й знову сіла на лавці. Вугля, що жевріло в печі, кидало трохи червоного світла та тепла на босі Христині ноги, що тужно й непорушно прислухувалися, як віддихав чоловік.

— Слухай! — почулося нараз. Христина злякалася. — Чого сидиш? Не хочеш спати?

— А щож іншого малаб я робити? — відповіла непривітно.

Та як підійшла до ліжка, змякло її серце: тепер і вона була, як інші молодиці.

Зпочатку тяжко жилося. Сердитість за заподіяну йому кривду все наново виринала в Томі. Тоді чути було удари й крики. В коршмі Тома розповідав, що вбє жінку й дитину. Дитину треба було все ховати перед ним.

— Призвичаїться — говорила Христя спокійно. — Хлоп уже такий. На те нема ради.

І дійсно Тома щораз меньше говорив про дитину, а щораз частіше про процес. Радили, скільки матимуть коров, скільки безрог, досить було говорення. Забував про дитину, не бачив її, не спльовував уже, коли переходив попри колиску. Христина могла вже годувати дитину, не скриваючись.

Тома постановив сам поїхати до міста. Як на жінку Христя була досить мудра, та справжній розум має лише хлоп. — То правда — говорила Христина. — Хтож має мати розум?

І поїхав. Пізно вечором вернувся трохи підпитий та дуже веселий. Виграли процес.

— Ходи-но, господине з Дундуру — сказав — маю щось для тебе. — Закинув їй на голову червону шовкову хустку. — Господиня повинна виглядати, як ялося.

— Навіщо ця хустка? — спиталася Христина й розсміялася.

— От так собі — і навпів відвернений, наче збентежений кинув на стіл булку.

— А оце для... того... там...

— Для кого?

— Та для того байструка.

Христина взяла булку та набожно притиснула до корсетки. Так, тепер може й для неї настануть кращі часи.

НА ДОПОМОГУ ВИСТАВІ В ШІКАҐО.

Через Обєднання переслано до Української Виставової Корпорації Всесвітньої Вистави в Шікаґо такі пожертви: Від Українсько-Американського Ситизенського Клюбу в Вотервліт, Н. Й.; коляда з Бетлегем, Па., яку прислав Т. Данилюк з іншими; від Українського Жіночого Клюбу в Вотервліт, Н. Й., і від братства св. Івана Хрестителя, відділ 277 УНС., в Гартфорд, Конн., по 10 долярів; від Стефана Малиса з Ню Йорку — 2 дол. і від О. Гладкого з Вестбері, Н. Й. — 1 доляр.

Літа, літа...

— Ах, Марійко, коби я бодай знала, чи Богдан схоче одружитися зі мною, як я стану старітися.

— Ну, то про це вже небаром переконаєшся.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

6.

Братство св. Володимира, від. 105 У. Н. Союза в Найстави, Филаделфія, Па., ухвалило на звичайнім засіданню дати проєкт для добра У. Н. Союза.

Беручи під розвагу, що У. Н. Союз уже старіється, еміграція не прибуває, старі члени помалу вимирають, ми повинні доповняти його молодими членами, по можности давати їм уряди по відділах, заохочувати їх до обовязків, та підпримувати їх у згаданим ділі. А щоби це здійснити, треба для них заохоти.

Отож коли дитина була вписана до У. Н. Союза в першім році життя і була обезпечена до 18 року життя, щоб їй, коли переходить до старших на нову го-лайф грамоту, дати задармо 9 місяців приналежности; а коли була вписана у 8. або 9. році життя, щоби дати їй 4 або 5 місяців при переході до старих. Така полекша дасть їм більше заохоти інтересуватись нашою організацією.

Було би добре, щоб У. Н. Союз мав доброго лікаря, під умовою справедливости. Тоді не булоб нарікань на секретарів, що по кумівськи вписують членів до відділів і Союза, наприклад великі місцевости, хоч би і в Филаделфії, де є 10 відділів У. Н. Союза. Аджеж якби був організаційний лікар, то для У. Н. Союза виплатилосяб. Тому домагаємось, щоби і головний лікар У. Н. Союза висказав свою думку в справі того проєкту.

Часопис „Свобода" щоби виходила так далі, тільки щоби було більше поучаючих статтей ніж ріжних чужих байок. Одна сторона щоби була редагована по англійськи і інтересна для нашої молодіжи, щоби більше інтересувались У. Н. Союзом і були добрими Українцями та впоювали патріотизм. Конвенція хай буде що 6 років, з платнею 5 центів, з того 3 центи на фонд конвенційний, а 2 центи на фонд Сиротинця. Вже час, щоби У. Н. Сою заінтересувався старцями та сиротами. На конвенції взяти це під розвагу. Створити новий уряд виконавчий, а у себе мати постійний фонд на ту ціль.

Булоб добре й це, щоби, коли Конвенція скінчиться, протоколи були видруковані найдалі до 45 днів у формі зошитів, або окремим числом „Свободи".

Таксамо треба, щоби протоколи з річного засідання були поміщувані в „Свободі" до 30 днів, бо коли зайдуть якісь ухвали на засіданню, то щоби члени скорше довідались, які зміни заходять, або що нового ухвалено,

За Уряд Бр. св. Володимира, від 105 У. Н. Союза:

И. Кознарський, предс.;
Стефан Борис, секретар;
Стефан Крайник, касієр;
Григорій Шогала, делегат.

7.

Братство Сошествія св. Духа, відділ 108 У. Н. Союза, в Лейквуд, Огайо.

Ми, члени відділу 108 У. Н. Союза в Лейквуд, О., ухвалили такий проєкт конвенційний на конвенцію У. Н. Союза, яка має відбутися в Дітройт, Міш.

Шановні делегати й делегатки, будучність нашої організації залежить від вас, себто від того, як ви поступите на конвенції. Отож, шановні делегати й делегатки, старайтеся якнайкраще працювати на конвенції, щоби ваша праця принесла користь членам Союза й щоби набудуче наша організація розвивалась на славу українського народа в Америці. Це все залежить від делегатів і делегаток. Отож уважайте, щоб членство У. Н. Союза не нарікало на вас, що ви були тими, які наложили на них великі тягарі, через які члени будуть змушені покидати нашу організацію. Тому ми, члени відділу 108, подаємо свої думки, які ми вважаємо за відповідні і які можуть принести користь нашій організації набудуче. Уважаємо, що корисним буде це:

1) Делеґати й делеґатки, коли будете одобрювати реформу, то одобрійте її в користь членів Союза так, щоби члени не нарікали на вас, що ви наложили на них великий тягар, щоби не обтяжували членів в нашім Союзі. Треба старатися, що коли член перейде на нову реформу, щоби він не був примушений платити на часопис, як він собі не бажає часопису. Коли поступаємо так як американські асекураційні компанії, то йдім так, як вони йдуть, записують людей до асекурації й не кажуть йому брати часопис. Коли ми будемо записувати членів до Союза й будемо примушувати члена платити 30 центів більше на часопис, то до нашого Союза ніхто не вступить.

2) Шановні делеґати й делеґатки, застановіться над видатками адміністраційними. Ми вже три роки переживаємо страшенну крізу. Відділи не можуть дати собі ради із безробітними членами, які не можуть платити місячних вкладок, бо не роблять, а наші редактори й секретарі беруть на теперішні часи за дуже велику платню, й вони собі не знижили, щоби набудуче їм постинати 25 до 30 процентів.

3) Щоби головні урядники й редактори, як їдуть до Европи на вакацій, щоби не побирали за той час ніякої платні, бо така робота робить не добре враження на тих членів, котрі бідні не роблять й мусять лишати організацію, а урядники за вакацію беруть собі платню. Щоб на будуче того не було.

4) Щоб на будуче календарів не видавати. Ми вважаємо, що календарі не приносять ніякої користи організації, а тільки користь тим, котрі ті календарі видавали, або календарі мають бути задармо давані членам.

5) Домагаємося, щоби редактора набудуче вибирала конвенція; щоб на конвенції давати більше говорити делеґатам, а менше урядникам, бо урядники забирають багато часу в говоренню, а делеґати не можуть висказати того, що вони думають про організацію. Щоби на конвенції не був предсідателем ніякий із редакторів. Щоб редактори „Свободи" не мішалися до ніякої боротьби релігійної чи політичної так, як вони робили дотепер, бо то приносить велику шкоду нашій організації. Щоб Кедровський, той, котрий віддавав нас, Галичан, в польську неволю, не мав місця в нашій редакції, щоб набудуче старатися робити порозуміння зі всіми українськими запомоговими організаціями й злучитися всім в одну велику українську запомогову організацію.

6) Ми, члени 108 відділу в Лейквуд, О., домагаємося серіозно, щоби наш проєкт був поміщений так, як він звучить.

За Уряд Відділу 108:

Іван Бабяк, заст. предс.;
Дмітро Потажни;
Михайло Мельничин.

8.

Брацтво св. о. Николая в Амбрідж, Па., відділ 276 У. Н. Союза.

На мітингу дня 12. марта 1933 р. від. 276 У. Н. С. ухвалив слідуючі проєкти під розвагу шановним делегатам У. Н. Союза:

1) Коли дитина належить до У. Н. Союза через 16 літ і річно платили 25 ц. місячно, й коли вже час такій дитині до переходу до старших членів і вона бере собі ендавмент полісу на $500, то щоб така дитина мала заплачену полісу на один рік з тих грошей, що платила через 16 літ по 25 ц. місячно. Коли така дитина бере собі полісу на $1,000 ендавмент, то щоб мала заплачену полісу на 6 місяців, а колиб така дитина хотіла собі взяти полісу кляси W на $500, щоб мала заплачену полісу на 2 роки, а коли вона хотіла би взяти полісу кляси W на $1,000, то щоб мала заплачену полісу на 18 місяців.

Коли дитина платить місячно по 50 ц. і платила через 16 літ, а переходить до старших членів до кляси E на $500, то щоб мала заплачену полісу на 18 місяців, або коли така дитина бажає перейти до кляси E на $1,000, щоб мала заплачену полісу на один рік, це є конечністю зробити, щоб молодіж втягати до У. Н. Союза, бо наша молодіж, це будуччина існовання У. Н. Союза.

2) Щоби делеґати на конвенції ухвалили злучити в кождій місцевости відділи в один відділ, бо це принесе користь У. Н. Союзови, це також конечно потрібне.

3) Щоб делеґати ухвалили знесення позички, котру визичено $25,000 у 1932 р. деяким членам, а ще треба добре розважити, чи це можливо.

4) Щоб делеґати ухвалили щодо тих грошей, котрі члени Союзовці наскладали на Сиротинець, тих грошей тепер маємо $51,000. Ми, яко члени відділу 276 У. Н. С., по добрій думці уважаємо, що Сиротинця ми вже не збудуємо, а щоб повище сказана сума принесла користь і славу Союзови, то можна ті гроші визичати членам Союзовцям, молодим студентам, котрі хочуть укінчити високі школи, а без гроша пропадають, і коли студенти належать до У. Н. Союза не менше як 16 літ, щоб таким студентам можна уділити стипендію $100 або визичити до $200.

5) Щоби статутова комісія додала до статутів параграф, що забороняється вибирати на уряд, чи то до головної управи, чи по відділах, коли хтонебудь докаже, що кандидат є большевиком, атеїстом або анархістом, бо такий не може бути урядником. Такі члени наносять великі шкоди в організації. Рішучо домагаємось від делеґатів, щоб викинули всіх московських прихильників з конвенції.

6) Щоби часопис „Свобода" виходила дневником як і дотепер.

7) Щоб конвенція відбувалась що 4 роки як дотепер.

8) Щоб будуча конвенція в 1937 відбулася в Амбрідж, Па.

За Уряд Бр. св. о. Николая, відділ 276:

Теодор П. Кулищук, предс.;
Михайло Фук, секретар.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

MEN AND JOBS.

There are three kinds of jobs in the world. First, there are jobs that any one can fill. Second, there jobs that anyone can learn to fill. Last, but not least, there are jobs that reflect the genius and personality of some one person and that only he can fill.

Most of the great mass of men and women have jobs of the first class. They are untrained, uneducated and unspecialized majority. If one of them steps out, immediately another steps in. Each one's successor stands just around the corner.

A smaller, though a very large number, have positions of the second class. They are educated, perhaps not to such a high scale, but nevertheless they are educated. They have learned trades. They have specialized. Their places therefore must be filled by persons who have gone through courses of training similar to their own. Many of these people in the second class are excellent workers and have excellent positions. They are skilled workers, persons who occupy positions that any can reach or might learn to reach but which most people do not. Those who cannot reach the second class are not able to do so because they are either one of those luckless or misfortunate ones who haven't sufficient finances to continue their education in which they would learn a trade or specialize in something, or they are one of those who do not possess enough intelligence, or "brains," as we call it, to reach this class of trained workers.

Then there are men and women, though their numbers is not large, who have carved out their own jobs. These people do not belong to a class—they stand alone. They have placed the stamp of their own personality on the work they do. For instance, if a successful author steps out, writing will not cease, but no one will step in to do that man's particular work or style of writing. There are proffessors, teachers, artists, scientists, inventors, journalists, business executives and leaders in other occupations—in practically every occupation—who occupy individualized positions. Any person of substantial intelligence and infinite industry may make such a position for himself. It is possible for any young woman or man with ambition and brains to withdraw permanently from the competition of the masses by moving upward toward a standard which most people will not take the trouble to attain. Let us, Ukrainians, try with all our diligence to reach this scale which I believe will be reached by us if we try and try.

Mary Kusy.

ENDORSES THE IDEA OF FRIENDSHIP LEAGUE.

I am just another young Ukrainian who sees fit at this time to participate in voicing his opinion on the late articles appearing in our official organ the "Svoboda."

Allow me to take you back two or three weeks to an article in the Svoboda that was very unusual, the likes of which we did not have the pleasure to read ever before. It was an article dealing with the formation of a Friendship League. I have been patiently awaiting further details concerning it but to no avail; nothing else seems to be forthcoming on that subject.

If you are waiting for further reaction from the readers let me tell you that I have conversed with a number of young Ukrainians here in Gary, Indiana, who are just as interested as I am, and it is because of them that I have written this letter. They have vested me with the authority to represent them and to inform you that we all heartily endorse the organizing of such a league and will cooperate as much as possible to make it a success.

Almost every time I read the Svoboda, I find in it articles of protestation, cry for unity, cooperation and other such subjects, and which although they portray the sincere and well meant intentions of the various writers, are futile gestures, the realization of this not having yet dawned upon a good many of these individual writers. Then came this article on the Friendship League which clearly asserted its posibllities. Now don't you think that the adoption of this plan may culminate with a little more unity among young Ukrainians in different parts of the country? Perhaps, it shall not meet with the support and approval of a good many of the older Ukrainians, but for the young folk, it shall be a means by which they can acquaint themselves with the other young Ukrainians and other parts of the country as well. In addition, it shall serve as a source from which we can get some education, occupation of idle hands, and the improvement of our language. Thus we would also be forming a network of friendship, fellowship and good will. All this possible through the medium of the Svoboda.

In the opinion of my friends and myself this is the most worthwhile plan that has ever been presented to us and all thanks due to a lad of Johnstown, Pa. If his plan is put to the test, I am sure, we the younger generation (and even the elders if they care to participate) will greatly benefit by it. The result shall be that we will not follow the bad example set by **some** of our elders but instead shall set a good example for them. We would instinctively learn to partly or wholly do away with jealosies, egotism, strife and enmity in our midst. Please understand, I don't say do away wholly with all that, for human nature is such that it does not always allow it. Even so, will that not eventually make us so much better equipped to face the future, carry on and perhaps some day **help** to liberate our mother-country?

Mr. Editor, I do hope you have been considering the aproval of this League and please try to manage somehow to arrange a plan whereby you could alternately with other articles for the Voice of the People, carry on the Friendship League, periodically at least.

If you care to publish this, which I doubt, please withhold my name.

Thank you very much for your kind attention.

An ardent supporter for the Friendship League. C. S.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАВІЛЬОН НА ВИСТАВІ В ШІКАҐО.

Досі мало ще хто застановлявся над тим, що Український Павільон, як повстане, буде свого роду особливою появою на Світовій Виставі в Шікаґо. Бо коли на павільони інших народів посклададалися великі й багаті держави, або заможні капіталісти-міліонери, або ті й другі, то Український Павільон буде дійсно ділом цілого українського народу. Таким буде він не тільки щодо свого стилю, своїх експонатів і свого призначення, але, і то головно, щодо свого повставання. Ми не маємо держави, не маємо великих капіталістів, щоби нам його збудували. Всі фонди, які зібрано, зложилися з дрібних датків, з того буквально нашими мозолями здобутого гроша. Але чим більше так воно є, тим більша є за те українському народові честь і слава, бо є це свідоцтвом дійсної дозрілости наших народних мас, їх свідомости й одностайности. Ану, чи зібралиб Поляки, або Москалі, або навіть Анґлійці або Американці, якби їм доводилося збирати цент по центі на те, щоби себе відповідно репрезентувати на Виставі? Чи повсталиб на Виставі їх павільони? Річ це дуже сумнівна.

Таким чином, коли інші країни будуть властиво заступлені в Шікаґо лише урядами й невеличкими жмінками капіталістів, наша Україна буде заступлена дійсно самим нашим народом.

Цей факт не перейде незауваженим. Коли ми самі добре зрозуміємо його вагу й постараємося за те, щоб його зрозуміли й численні відвідувачі нашого Павільону, то тим незвичайно піднесемо пошану до нас серед світа і зацікавлення нашою справою серед інших народів.

За Діловий Комітет Укр. Виставової Корп. в Шікаґо:

Д-р М. Сімінович, гол.;
Ст. Чижович, секретарка.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Івана Франка, від. 103, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг змінено з суботи на неділю, Мітінг відбудеться 16-го квітня(в годині 2-гій пополудни, в церковній галі на Скот ул. Проситься всіх членів пибути на мітінг. Змінивші свої грамоти члени отримають нові грамоти на мітінгу. Проситься довгуючих членів, щоби старались заплатити свої вкладки бодай по 2—3 місяці, бо, як членам відомо з минувшого мітінгу, розмет не був цілий зібаний і не був цілий висланий до У. Н. Союза, а товариство задовжилось в Союзі пару десяток долярів. Ще раз напоминається всіх довжних членів, щоб собі не легковажили і не чекали на зволти чи позичку від Союза, а старались хоч половину довгу сповнити. В противнім разі, щоб не каялись іне нарікали на секретаря, що не було оголошено в Свободі і члени не знали. — Василь Колодрубець, предс.; Микола Кудринський, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

PURPLE HEART AWARDED TO UKRAINIAN VETERAN.

Michael Hrywniak, Despite Severe Gassing, Carried Wounded Soldier on Back Quarter Mile.

Michael Hrywniak of 22 Clark street has been awarded the purple heart by the war department because of severe gas wounds received in the Meuse Argonne. It is believed that he is the only citizen in New Britain of Ukrainian extraction to receive this honor.

A machinist by trade, Hrywniak enlisted in the service on October 12, 1917. He was made a corporal on December 1, 1917, and was discharged on May 24, 1919. His service included action on the defensive on the Toul and Marbache fronts and offensive at St. Mihiel and in the Meuse Argonne. He served 13 months with the A. E. F. in France.

An interesting sidelight in connection with the award is that Hrywniak, after being ordered from the front by his lieutenant because of a severe gassing, overtook a comrade suffering from severe leg wounds and unable to continue. Hrywniak took the man on his back and crawled more than a quarter of a mile to the first aid station. Exhausted, cut and bleeding from the struggle, Hrywniak was sent in an ambulance to a hospital where he spent more than two months.

Hrywniak is married and is the father of a daughter and son. He is a member of the American Legion.

(The New Britain Herald, April 3, 1933).

—o—

GENERAL VLADIMIR SIKEWICH, WHO COMMANDED 8,000 MEN IN WORLD WAR UNDER CZAR, TELLS EUROPEAN SITUATION IN INTERVIEW—WAS POWER IN ERSTWHILE UKRAINIAN REPUBLIC —SPEAKS HERE TONIGHT.

By Leigh E. Burdick.

"Hitler is not a dictator voicing the vain whims of Hitler alone. He represents the mass opinion of Germany. What Hitler is doing is with approval of the majority."

In this terse statement General Vladimir Sikewich, veteran European soldier and statesman, in Herkimer in the interest of Ukrainian nationalism, summed up his opinion of the most talked-of man in Europe when interviewed last night.

"Hitler," he added, "is doing what Hinderburg found impossible because of treaties."

The grey-bearded man smilling at fellow countrymen across the dinner table as they feted him last night at the residence of Rev. M. Kashuba, 331 Moore avenue, looked far from the warior who led 8,000 troops under the Czar against the Prussian Army in 1914. Only when the present plight of his beloved Ukraine under the Soviet was touched upon did the clear grey eyes flash and the stern features set. At such moments it was easy to vision him in the uniform, astride a charger or directing a general staff meeting in the field.

By a strange coincidence General Sikewich looks remarkably like President Von Hindenburg of Germany, the man against whom he fought in the World War. He has the same features, same shortcropped hair. His sideburns add to his dignified appearance.

Interviewing this former well known figure in military circles of the old Europe was rather difficult. The general was perfectly willing to be interviewed, in fact his efforts to facilitate matters made the interpreter's job more difficult. It's no easy task to convert Ukrainian military conversation into English.

The distinguished visitor goes to Rome to lecture this afternoon but will tell of his experiences at a mass meeting of his countrymen tonight in this village. He goes from Herkimer to Scranton, Pa., and came here from Troy. He has been on a speaking tour of Canada and the United States.

"Russian West Point."

General Sikewich has had a colorful career that reads much like fiction. When a young man he attended a military academy in Petrograd and was turned out a lieutenant in the Czar's army, the institution functioning in Russia much the same as West Point in this country. For more than 35 years he faithfully served the Czar.

When the World War broke over Europe in 1914 he had been promoted to the rank of full general. In one of the early Russo-German engagements, which climaxed in the bloody Riga, he was critically wounded. His horse was shot from beneath him and the same bursting shell ripped open his leg.

Through an interpreter he told of the delicate operation in which a gold plate was used to close the wound. He carried the plate for six weeks, then for six weeks more the limb was in a cast. It was months before he was back again on the firing line. He still limps as a memento.

In the fall of 1917 Ukraine declared its separation from Rusia and General Sikewich turned his 8,000 men over to the new "free state." The bloody revolution found Ukraine opposed to the Red Armies. In 1920 he was named ambassador, or charge d' affaires, for the Ukraine at Budapest. He had then just concluded three years in the newly organized Ukrainian army as "group commander," as commanding generals were called. He held the important diplomatic post until 1924. With his country again taken over as a part of the Soviet plan he went to France and later to Canada. Now Ukraine is the scene of "collective farming" and contributor to the five year plan.

Hopes for Freedom.

Although the general was reluctant to be quoted it was apparent that like most of his countrymen, particularly those in America, he nurses the hope that Ukraine may some day separate from the Soviet Union and become a nation in its own right, living its own life and preserving its own customs.

To the general, as to his fellow countrymen, it apparently makes little difference what the power in Moscow, whether it be "Red" or "White," for under a Czar or a Stalin, it is not popular in the Ukraine.

The general proved a careful student of European affairs. He admitted that the Polish frontier or the "corridor" section may be the cause of the next European war of importance. He ventured the opinion the disputes over possession of territory in this part of Europe will never be settled except by force of arms. He looks with concern upon the present upheaval in the Balkans.

The general displayed for the benefit of the writer views of his military days, reviewing his troops in Ukraine, confering with staff officers in 1914 while fighting the Germans, a munitions train and other historic film.

Fortunately the general's many years of military campaigning have left him with a sense of humor, for he took with good grace a mixup in connections which resulted in his going to Rome yesterday afternoon instead of stopping in Herkimer. It was necessary for Rev. Kashuba to drive to Rome last evening to pick up the visitor who in the meantime had waited patiently in a telegraph office.

"It was nothing," said the general (in Ukrainian), with a shrug. After campaigning under the Czar for 35 years, living through a revolution and traveling around the world in all sorts of conditions such an incident indeed was trivial to the grey-haired, alert old soldier.

(The Evening Telegram, Herkimer, N. Y., March 31, 1933).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ТОНТОН, МАСС.

Аматорська вистава.

Заходом недавно зорганізованого Українського Молодечого Аматорського Клюбу відограно дня 26. березня ц. р. в церковній галі дві штуки: „Страчене життя" і „Захотіла пана, втратила Івана".

Не зважаючи на непогоду, галя була набита публикою. Перед представленням місцевий свящ. Д. Поліщук, предсідатель і організатор клюбу, пояснив зміст обидвох штук. Як аматори виступали пані: Ю. Проніцька, В. Китичка, В. Оліяр, М. Маршалек, О. Проніска, В. Маршалек і громадяни: Х. Салата, М. Сорочинський, Г. Салата, В. Проніцький, А. Проніцький, С. Щура.

Аматори були добре підготовані й тому вистава обидвох штук випала добре. Побажати би тільки, щоби таких вистав було більше.

К. Сідзінський.

—o—

БОСТОН, МАСС.

Концерт артиста - співака, Петра Ординського.

Багато разів читали ми про славного артиста-співака П. Ординського, про його досконале виконання історичних дум та народніх пісень. І тому, коли ми прочитали в „Свободі" про приїзд так званого турне з боку артиста балетмайстра Авраменка до Бостону, раділи, що буде нагода вперше в Бостоні почути улюбленого народнього артиста-співака, під якого проводом знаходиться ця обізжка. Прийшов назначений день 2 квітня ц. р. Вечер, 8 година. Публика виповняе простору театральну Пібоди Гол. Почався концерт. Вступне слово виголос в гром. М. Новак, котрий пояснив присутним цілу програму концерту. Концерт почався рухомими образками з рідного краю. Коли показали наш молодий цвіт, який так гарно розвиваеться під обухом поганої ляцької влади, то дійсно серце радіє, що не вмер рід козацький. Там ми бачили молодь від першо-клясної Рідної Школи, молодь середніх шкіл і вищих, які маширували в ріжних руханкових позах. А як гарно випав цей момент, де молоді хлопці з шаблями нападають на "Турків! Треба дійсно подивляти працю над молодю під Ляхами. Дальше показувано виступ в Метрополітен Опера в Ню Йорку. Це також неабиякий здобуток на вільній землі Вашингтона. Але ми очікували нетерпеливо, коли вийде на сцену артист Ординський. Виходить панна Кузів, скрипачка. Я бачив, що панна Кузів приграvала на пяні до танків, які показували в рухомих образках. Та тут дивлюсь, а виходить ця сама панночка зі скрипкою на сцену. За малу хвилину ми почули знаменито відогране сольо, яке було нагороджене рясними оплесками. Тут панна Кузів мусіла ще відограти другий кусник, який теж віддала знаменито. Потім вийшов наш очікуваний артист п. Ординський. Публика привитала його рясними оплесками. Почалася козацька пісня; все на салі немов завмерло. Тиша, хоч мак сій. Ну, дійсно, недармо його народ так полюбив, бож дійсно козацька душа в нього. Вона відбиваеться в його славному, чистому, як кришталь, баритоні. Його рухи нагадують бодрість наших славних героїв-козаків. Оплескам не було кінця.

По тім слідував реферат п. Миколи Новака. Реферат був виголошений дуже добре. Пояснення про всесвітню виставу в Шікаго було передано ясно й точно, так, що кождий слухач зрозумів докладно велікі користи для нашого народу з вистави, на якій представимо свої культурні здобутки. Реферат винагородила публика рясними оплесками.

І знову вийшов артист Ординський, привитаний грімкими оплесками, і заспівав козацьку думу. Як він її співав, я заплакав. Якесь зворушещня, немов якась радість опанувала мене, що у нас така багата минувшина, така славна, та рівночасно опанував мене й жаль, що в нас є великі таланти, а ми їх не оцінюємо, цих талантів не піддержуємо. Правда, не всі, але багато з нас ставляться байдужо до цього, що нам повинно бути цінне та серцю дороге.

Наш артист відспівав ще кілька пісень, між ними і „Дніпре, мій Дніпре". Всі пісні були виконані дійсно артистично. Присутні, повиходивши з салі, не могли налюбуватись у своїх розмовах отим концертом, а зокрема виступом артиста Ординського. Вражіння у кождого з нас було дуже гарне та бадьоре.

о. И. Желехівський.

—o—

SPRINGFIELD, MASS.

Ukrainian Concert.

Haev you ever been thrilled by a voice? If not, you have been missing one of the great things in life —to hear Mr. Peter Ordynsky sing. A concert was given by him on April 3, 1933, at Hooker School, Springfield, Mass., This concert is used to raise money towards promotion of Ukrainian activities at the Chicago World's Fair. Mr. Ordynsky, the baritone singer, sang popular melodies: "Zaporodzi," "Catherine," "Oh Dnieper" composed by Lysenko; "Black Sea" and a pathetic war song arranged by Hayvoronsky. But one must never forget "The Wind Blows"— a folk song. Mr. Ordynsky just swayed the audience and seemed to carry them on into air with the wind. No one can tell you what the beauty of that song is—you must hear it yourself!

Films were shown—giving to the younger generation what their cousins in Europe are doing. Again those striking costumes! Many a tear dropped among the audience, by the people, who knew that these children are not happy!

The was a violin solo, and four couples merrily performed a few Ukrainian folk dances.

The concert was a great success. But not so financially.

Many, many questions arise. Where were the Ukrainian people? In an hour of great need are they going back on themselves? Those films were not for Americans or the French. They are for you. We, Ukrainians, must develop a patriotic spirit. We, Ukrainians, must have co-operation. Let's have it.

Ann Pukish.

—o—

ELECTIONEERING AMONG OUR PEOPLE.

The Ukrainian Democratic Association and the Ukrainian Sitch Association, both located at 229 Sprigfield Avenue, Newark, N. J., have endorsed as Commissioners for the Neawrk City Election on May 9, 1933, Dr. Meyer C. Ellenstein, William J. Egan, Charles P. Gillen and Judge Nicholas Albano.

A delegation of fifty members, headed by Ira Scharf, Esq., personally visited these candidates and presented them with the endorsement.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Нова українська крамниця обуви.

У вівторок, 11. квітня, отвираеться в Ню Йорку, під ч. 105 Евеню А, (зараз коло „Сурми") нова українська крамниця. Власниками її є „Українієн Шу енд Аперел Ко.". Продавати буде черевики мужескі, жіночі й діточі.

—

У маленькому містечку нарікає аптикар на тяжкі часи.

— Якто, то у вас зовсім люди не хорують?

— Хорувати хорують, та відколи я посварився з лікарем, він усім хорим записує квасне молоко, кашки, яблока, компоти, багато свіжого повітря, сонце...

—

— Приходжу з припорученя пана Помайзля та прошу вас, щоби ви дали мені невеличку позичку.

— На жаль, не знаю ніякого пана Помайзля.

— Це нічого. Я можу вас зараз з ним зазнайомити.

У звіринці.

— Тату, чому слон мае такий довгий ніс?

— Ти дурненька, щоби його відріжнити від коня.

Возний при дверях салі, в якій дають концерт, до полісмена, який силою хоче увійти на салю:

— Хто вас сюди прислав?

Полісмен: Один пан, який перед хвилиною вийшов відсіля дуже схвильований, сказав мені, що тут мучать страшно якогось п. Лисенка.

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ. (17)

Джесон Грідлі примостився високо на дереві й почав оглядати поляну. Перед ним розкрилася така картина, якої людське око ще не бачило. Вся поляна кишіла від ріжних звірів. Між ними були не лише великани мамути та буйволи й тигри, але багато ще й інших звірів, яких Грідлі ніколи не бачив. Усі вони трималися групами й або відбивалися від напасників, або нападали самі на інших, щоб пожитися.

Грідлі навіть забув про небезпеку, так захопила його картина бою доісторичних сотворінь. Він звернув увагу на те, як кілька тигрів старалися відлучити від стада великого мамута. Вони забігали між ним та іншими мамутами й поволі відганяли його в сторону поляни. Мамут страшенно трубів, відбиваючись від острих, шаблюватих зубів. За кождим разом він усе більше відходив від своїх мамутів, а число тигрів довкола нього все збільшувалося.

Вони щораз частіше почали діставати його своїми зубами й кров уже юшила з цілого мамута. Він почав тратити сили й вже не так жваво й рішучо відбивався. Кругом нього лежали кілька тигрів, розчавлених його ногами, або вбитих ударами величезних іклів мамута. Тимчасом тигрів усе збільшувалося й вони вже сміливіше нападали на свою жертву. Вже мамут кілька разів пошпортався, ослаблений на ногах. Видно, що йому приходив кінець.

Джесі Грідлі так захопився цією бійкою, що навіть забув про себе. Тимчасом мамут уже стратив остаточно свої сили й упав на бік. Тепер тигри зі страшною лютістю й поспіхом кинулися на нього, все вгрызаючи в нього свої мечі-зуби. Скоро все було покінчене й тигри мали для себе поживу. Грідлі глянув далі на поляну й побачив, що на ній валялися трупи ріжних звірів, які тепер обгризали менші звірі, від котрих уся поляна аж кишіла.